

Múlt, jelen, s jövő – Jubileum a PTE Történettudományi Intézetében^{*}

Amint az közsímert, az 1912-ben, Pozsonyban alapított Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem az első világháborút, valamint a trianoni békediktátumot követően néhány évig Budapesten működött, majd az 1921. évi XXV. törvénycikk ideiglenesen Pécsre helyezte át az univerzitást. Zichy Gyula püspök és Nendtvich Andor polgármester példamutató összefogása, anyagi támogatása és ingatlanfelajánlása tette lehetővé, hogy a város hároméves szerb megszállását követően alkalmassá vált az egyetemi oktatás megkezdésére. Pécssett három karon indult meg a jogász-, a bölcsész- és az orvosképzés, míg a soproni kihelyezett fakultáson evangélikus teológiát oktattak. A pécsi felsőoktatás – szorosan összefonódva a 20. századi Magyarország meglehetősen hektikus históriájával – számos változást, átszervezést megélve, 2000 óta integrált tudományegyetemként várja a tanulni vágyókat.

A Pécsi Tudományegyetem tehát fontos jubileumokat élt meg 2023-ban; az Erzsébet Tudományegyetem Pécsre költözésének 100., a Pedagógiai Főiskola létrejöttének 75., a Bölcsészettudományi Kar fennállásának 30., a pécsi egyetemi képzésnek pedig 40. évét ünnepelték a PTE egyetemi polgárai.¹

Az ünnepségből a PTE BTK Történettudományi Intézete is kivette a részét, 2023. április 24. és 26. között megrendezett *Múlt, jelen, s jövő* című jubileumi rendezvénysorozat a múltidézés, továbbá a jelen és a jövő kihívásairól való diszkusszió jegyében zajlott.

A háromnapos eseménysorozatot Bene Krisztián, a PTE BTK pályázati és beiskolázási dékánhelyettese, megválasztott dékánja kezdte köszöntőjével, aki maga is történész, és számos szállal kötődik a Történettudományi Intézet múltjához. Vitári Zsolt egyetemi docensnek, az intézet vezetőjének ünnepi köszöntőjét

^{*} Az írás elsőent az ujkor.hu portálon jelent meg. <https://ujkor.hu/content/mult-jelen-s-jovo-jubileum-a-pte-btk-tortenettudomanyi-intezeteben>

¹ A PTE Centenárium elérhetősége: <https://pte.hu/hu/centenarium>

követően a jubileumi program első napjának középpontjában az Intézet keretében működő tanszékek és doktori programok bemutatkozásai álltak. Grüll Tibor professzornak köszönhetően elsőként az Ókortörténeti Tanszék és annak doktori programja mutatkozott be videós kísérettel, a tanszékhez kötődő tudományos előadásban pedig a Spárta-mítosz historiográfiai aspektusairól beszélt Lindner Gyula egyetemi adjunktus.

Ezt követően a régészet képviselőjében Nagy Levente tanszékvezető egyetemi docens adatgazdag, a régész-munkaerő utánpótlását is érintő, majd Fazekas Ferenc egyetemi adjunktus előadását hallgatta meg a közönség a Lussonium római segédcsapattábor régészeti munkájáról. A régészeket a Középkori és Kora Újkori Történeti Tanszék és az ahhoz tartozó, „A Kárpát-medence és a szomszédos birodalmak 900–1800” doktori program ismertetése követte Fedeles Tamás rektor-helyettes, professor előadásában. A tanszék képviselőjében Sashalmi Endre professor *Antikrisztusok az orosz történelemben* című előadását hallgathatták meg a résztvevők, melynek középpontjában a Napóleont és Nagy Péter cárt összefűző szálak álltak.

A délután folyamán az Újkortörténeti, illetve a Modernkori Történeti Tanszék mutatkozott be. Gózsy Zoltán tanszékvezető egyetemi docens ismertette az „Európa és a magyarság a 18–20. században” doktori programot, illetve a tanszék oktatóit, s egyúttal felhívta a hallgatóság figyelmét az intézményi hagyomány fontosságára. Ezt követően Forgó András intézetigazgató-helyettes, egyetemi docens tartott előadást az egyházak és a felvilágosodás kapcsolatának témájában. Végül e szekcióban ismertette Hornyák Árpád tanszékvezető professor a Modernkori Történeti Tanszék munkáját, majd Pilkhoffer Mónika egyetemi docens tartott előadást az Erzsébet Tudományegyetem jubileumát is érintő témában, melyben azt járta körül, hogyan is kerülhetett a pozsonyi székhelyű egykori egyetem épp Pécsre. A délutáni szekciót a Német Történelem és Kultúra Délkelet-Közép-Európában Alapítványi Tanszék munkatársai zárták: Márkus Beáta egyetemi adjunktus és Tóth Imre egyetemi docens előadásaikban a tanszék munkájáról, illetve a magyar (kül)politika és birodalmi gondolat elmúlt kétszáz évről beszéltek.

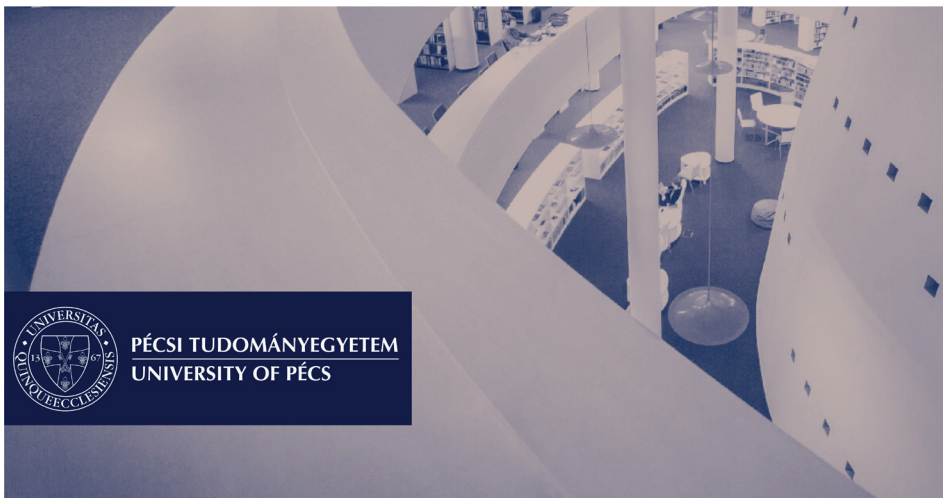
A nap utolsó programjaként egy természetesen nosztalgjától sem mentes kerekasztal-beszélgetésre került sor, melyen Bebesi György egyetemi docens, Csabai Zoltán és Fazekas Ferenc egyetemi adjunktusok, Fischer Ferenc professor emeritus és Font Márta doktori programvezető, professor emerita vettek részt. A beszélgetés alkalmával alapvetően a karral, illetve a korábban tanszéki minőségben működő intézettel kapcsolatos változások évtizedeiről volt szó. A kerekasztalon olyan kiváló kollégák is említésre kerültek, mint Ormos Mária professzorasszony, valamint Polány Imre és Harsányi Iván professorok, akik nélkül elképzelhetetlen volna a tanszék és az intézet létrejötte, illetve mai léte.

A jubileumi program második napja hasonlóképp a múlt óriásainak megidézésével telt, az eseménysorozat alkalmával ugyanis felavatásra került az Ormos Mária-tanterem, ahol emléktáblát kapott az alapító, a kerekasztalhoz pedig csatlakozott Gyarmati György, aki 2017-es nyugdíjba vonulásáig oktatott az intézetben. Az emléktábla-avatás előtt egy, a professzorasszonnyal készült régebbi interjút tekinthetett meg a közönség, melyből az is kiderült, hogy még kutatóként, egy Franciaországban tartott előadása után nem mással, mint Pierre Renouvinnal – a korszak egyik legnagyobb hatású francia történészével – folytatott vitát Trianonról.

A délutáni órákban rövid megemlékezést tartott az intézet az öt évvel ezelőtt elhunyt Harsányi Imre professzorról, az Ibero-Amerikával és ruszisztikával foglalkozó kutatócsoportok számos nyelvet jól ismerő alapító tagjáról, aki mellett, hogy Spanyolország és a spanyolajkú világ rendkívüli szakértője volt, remek humorérzékkel rendelkezett, és mindig meg tudta ragadni a hallgatóság figyelmét. A nap végén pedig ismét sor került egy rövid kerekasztal-beszélgetésre, melyen ezúttal is minden tanszék képviseltette magát. A beszélgetés keretében az egyetem és a kutatás jövőjéről, a piacosítási lehetőségekről, valamint az alapítványi modellváltásról beszélgettek a résztvevők: Bánkuti Gábor egyetemi docens és doktori programvezető, Gózszy Zoltán tanszékvezető egyetemi docens, Grüll Tibor tanszékvezető professzor és doktori programvezető, Kiss Gergely professzor, valamint Márkus Beáta egyetemi adjunktus.

A programsorozat szerdai, egyben utolsó napján végül a tanárképzés jövőjét taglaló beszélgetésre került sor *Az átalakuló tanárképzés* címmel, ami immár a közelmúlt változásainak hatását értékelte. A kerekasztalt Rédli Mátyás egyetemi tanársegéd moderálta, fő előadója pedig Gyertyánfy András egyetemi tanársegéd volt, aki mélyreható, adatgazdag és részletességben bővelkedő előadásában ismertette a szakma előtt álló kihívásokat, a tanárképzés aktualitásait, valamint a történelemdidaktika, azaz a történelemtanítást és -tanulást vizsgáló tudományág céljait és módszereit. A sok érdeklődőt vonzó kerekasztal résztvevői – Csibi Norbert egyetemi adjunktus, Fedeles Tamás rektorhelyettes, tanszékvezető professzor, Lindner Gyula egyetemi adjunktus, valamint Tóth Imre egyetemi docens – által folytatott diszkusszió kiváltképp érdekes pontja volt, amikor Fedeles az egész oktatást érintő összegytemi folyamatokról beszélgetett a résztvevőkkel, kiemelve az ösztöndíjak nyújtotta lehetőségeket és a tehetséggondozás fontosságát.

Bordás Bertalan

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

PTE | BTK

MÚLT, JELEN, S JÖVŐ

*A PTE BTK TTI jubileumi rendezvénye
2023. április 24-26.
Pécs, Rókus u. 2.*